

SU' O' N G ; T H A N G T A M

К И С Н М О Т Н О И

T H A M - I A M

天 地 人 物 一 體

CÁC VAI :

Một vũ-nữ — Một nghệ-sĩ

Nửa đêm. Đèn tắt, nhưng buồng lờ-mờ sáng vì phía trong là cửa sổ mở rộng nhìn ra bên ngoài có ánh trăng. Nghệ-sĩ ngồi im như một chiếc bóng, mắt nhìn thẳng vào một pho tượng bán thân thiếu-nữ để bên những pho tượng khác. Chàng thỉnh-thoảng hút một hơi thuốc lá, làm cho ánh lửa của mẩu thuốc cháy thoi-thóp sáng lóe ra từng lúc. Bên ngoài chợt có tiếng hát sai điệu một bản hát tây đưa lại, trước xa, sau gần. Nghệ-sĩ gục mặt xuống cánh tay. Vũ-nữ đi qua cửa sổ, dừng lại, nhìn vào một lúc, rồi trèo qua cửa, bước nhẹ lại đằng sau nghệ-sĩ. Nàng chưa kịp làm gì, thì...

NGHỆ SĨ (*ngửng lên*) — Cô vào đây làm gì ?

VŨ-NỮ. — Tại anh ! Tại ai bảo anh còn thức đến bây giờ ! Sao đêm hôm nay tĩnh quá anh nhỉ !

N. S. — Đêm hôm nay tĩnh quá, ừ, quả có thể. Đến nỗi con chim sơn-ca của ngõ hẹp này...

V. N. — Con chim sơn-ca của anh lại hót. Nhưng em hát thì ra cái quái gì !

N. S. — Đến nỗi... đấy, hãy im mà nghe... cô có nghe thấy gì không đã ?

V. N. — Nghe thấy gì, hở anh ? Tiếng dế khó chịu kia, hay là tiếng chân người chơi đêm bước nghe rờ-rã... thế thôi, còn gì nữa ? À, còn, còn tiếng chim câu gáy, phải rồi, tiếng chim câu gáy ở bên kia, anh nhỉ !

N. S. — Ước gì dưới trăng sáng, ta thấy đôi bồ câu lông trắng như kết bằng tuyết, song-song nằm ngủ giữa đám rơm vàng óng như tơ ! Ước gì đẹp như thế !

V. N. — Không hiểu anh ước làm gì vậy ? Nhưng em hơi anh thức khuya để... để chờ em phải không ? Hôm nay em mặc áo trắng, vì em [biết trước phải làm con chim câu của anh đấy, anh ạ.

N. S. — Ừ nhỉ, cô mặc áo trắng. Thế thì phải để tôi đi thắp mầu nến kia đã. Đây, mầu nến gần hết rồi, nhưng cũng còn đủ thì-giờ cháy để soi rõ mầu áo trắng. Bao giờ nến tắt, nghĩa là chỉ độ mười phút nữa, thì mời cô về ngủ, vì thật tình hôm nay tôi không chờ cô.

V. N. — A. anh đuổi em. Nhưng mà ngoài kia trắng sáng, trong này có một ngọn nến, có bóng anh trông buồn-buồn Ồ, sao đẹp đến thế nhỉ ! Không, em không về, anh để cho em ở đây với anh Anh phải để cho em ở đây, em muốn thế, nghe không ?

N. S. — Tôi không bao giờ theo những lệnh của đàn-bà, vì, vì...

V. N. — Mặc dầu, em yêu anh ! Mà em đã yêu ai thì phải biết, phải coi chừng ! Anh ngược mắt lên một tí.

N. S. — Tay cô sao lạnh thế ? Hãy đứng nhích ra một chút, đừng gục thế này, ngừng lên, ngừng lên tôi bảo.

V. N. — Anh bảo gì, anh lại bảo rằng anh chả yêu em. Anh ác lắm !

N. S. — Không ! Tôi bảo rằng vai áo cô hơi ẩm, vì cô đã đi nhiều dưới sương khuya.

V. N. — Ai bảo anh thế, trời sáng như kia, làm gì có sương !

N. S. — Có đấy. Vì nhớ rằng mười-hai tháng tám rồi và thỉnh-thoảng vẫn có đêm hơi lạnh. Nhìn mà xem : ánh trăng hơi mờ, những mặt hè hơi ướt, và nếu người ta đứng lâu ở ngoài đường thì vai áo hơi ẩm. Cô thử sờ vai áo cô xem.

V. N. — Ờ, có sương thực, anh ạ. Em thử ra nhìn lên trời xem có đúng như anh nói không nhé. Anh ra đây với em.

N. S. — Trời không có mây nhiều như tháng sáu nữa. Ta không nhìn thấy mặt trăng, vì mái nhà cao che khuất cả. Nhưng cô hãy trông lưng trời đều một mầu, vì sương mờ.

V. N. — Anh nói làm em thấy lạnh đấy. Anh ngồi như em lên thành cửa

này, anh không ngồi à, thế đứng sát vào đây vậy.

N. S. — Cô ngồi trông giống như giáng ngồi khi cô làm kiêu mẫu cho tôi nạn pho tượng khóa-thân ngày nọ.

V. N. — Em dành cho anh đấy. Ngả đầu vào ngực em thế, ngửa mặt lên. Ồ, má anh gầy nhỉ...

N. S. — Buông ra, em! Buông ra, cô! Nến tắt rồi. Để tôi đi tìm mẫu khác. À quên, đến phút cô nên về rồi đấy.

V. N. — Em không về. Hôm nay có sương, lạnh trời, hôm nay em buồn thế nào ấy, em không về đâu. Giá anh cứ để tối thế có hơn không.

N. S. — Thắp nốt mẫu này để cho cô ngồi thêm một lát nữa. Bao giờ nến lại tắt, thì nhất-định là tôi đóng cửa,

V. N. — Để chúng mình thành ra đôi chim câu.

N. S. — Chặc! để mời cô ra ngoài kia thì có! Tôi không ngủ đêm nay đâu, nhưng tôi cần ngồi một mình.

V. N. — Thế cho em ngồi bên cạnh thì đã sao?

N. S. — Cũng được, nhưng mà không được. Ban tối, trống sư-tử của lũ trẻ láng diềng đã làm tôi khó chịu, bây giờ đến lượt cô, cô không nên thế.

V. N. — Anh không nên thế. Anh không nên ác quá với một người con gái, hiện giờ ngồi nghĩ đến những con bồ-câu.

N. S. — Là nghĩ đến hạnh-phúc, nhưng có phải ở tôi cô tìm thấy hạnh-phúc đâu! Ở những người nào kia chứ!

V. N. — Anh đừng chửi em thế! Chả ở người nào cả! Mà em có nghĩ thế đâu, em nghĩ khác kia, em nghĩ... nói thế nào được nhỉ! À, thế này, em nghĩ đến một trong những vật mà mùa thu làm cho em buồn. Em nói hình như vụng quá, anh có hiểu không hở anh?

N. S. — Hiểu rồi: Những hình-ảnh ngày xưa ấy, ai mà không có. Nhưng cô nói chưa hết, cô nói nữa đi.

V. N. — Có thể chứ, ai lại đuổi một người con gái bao giờ, khi người ấy sắp khóc? Anh ạ, mà thôi, em không muốn nói nhiều đâu! Em chỉ ân-hận một điều là ở một huyện bé nhỏ kia, người cha già không bao giờ tha lỗi cho em cả.

N. S. — Cửa gia-đình đã đóng lại rồi không bao giờ còn mở. Cũng như...

V. N. — Anh nói gì? Anh ơi! Em khổ lắm, mỗi khi em nghĩ đến người cha già, rượu say, giữa mọi người ở huyện ấy, réo tên em lên mà chửi. Giờ ơi! Em biết, em biết lắm, người cha bao giờ quên em...

N. S. — Vì còn nhắc nên người còn nguyên-rúa mãi. Cũng như trong một đêm kia, có người đã nói rằng: « Đêm còn trắng, tôi còn nhớ, và tôi còn hờn-oán mãi, tôi còn hờn-oán đến phút cuối cùng! Muốn tha-thứ thì hãy đợi khi nào trắng không bao giờ còn mọc nữa! »

V. N. — Sao ở đời lại có những người nhân-tâm đến thế? Đã đành rằng lỗi ở tự mình, nhưng chính những gái giang-hồ như em, không phải rằng không có những đêm thấy mình cô-độc quá, chính lúc ấy chúng em đã nhớ cảnh gia-đình xưa kia hơn ai hết. Một người mẹ, không còn; một người chị, không có; thế thì anh bảo em làm thế nào không nhớ đến người cha còm-cõi ở xó huyện kia, người cha nghiêm-khắc đến trọn đời không thêm nhận của con một lời nào nữa! Em vẫn biết tội em rất nặng, nhưng làm thế nào cho một đứa con gái mười-bảy tuổi, sáu năm về trước sớm hiểu rằng thành-thực tin đời là đại?

N. S. — Bây giờ cô nói thì ngoan lắm, nhưng thường ngày tôi thấy cô khác hẳn: thường ngày, cô là một con yêu-tinh!

V. N. — Ha... ha... yêu-tinh! Con yêu tinh vừa ở bãi bể Sầm-sơn trở về đây,

và một thang trời sông bên cạnh những
thằng ngốc vung tiền không tiếc tay,
con yêu đó quên hết, quên tất cả... Thế
rồi, trời mát dần, những người nghỉ
mát về quang hản, họ về, về mãi, cho
đến ngày bãi biển chỉ còn ít người ở
nán. Một buổi sớm, em, chính em đó,
vừa trở dậy, đứng trong nhà nhìn ra
bên ngoài. Trên con đường trước cửa
một khách-sạn, một chiếc xe hơi chở
một gia-đình ai vừa nổ máy chạy. Em
nhìn theo, và không biết sao nghĩ đến
bãi biển kia, một chiều thu không nắng,
không còn in bóng một người nghỉ mát
cuối cùng... Anh ơi! Em sợ quá,
em sợ khi ngoài ba-mươi tuổi, chắc em
không còn trẻ đẹp được như bây giờ
đâu! Ai làm cho em biết nghĩ như thế,
em cố nhớ lại, mãi mới tìm ra tên anh.
Chính anh đã dùng em làm kiểu mẫu
để đắp pho tượng « ả giang-hồ sau giấc
ngủ », chính anh đã nói ra những cái
gì ghê-tởm, trống-lạnh của đời em đấy,
anh ạ!

N. S. — « ả giang-hồ sau giấc ngủ »
tôi đã bán mất rồi, tuy vẫn tiếc rằng
đấy là một ân-huệ của cô, vì cô đã sẵn
lòng làm kiểu mà không lấy một xu nhỏ.

V. N. — Em không nghĩ là một ân-huệ. Từ ngày anh cho biểu thế nào là một nghệ-sĩ, chính em đó, em đã thực-thà quý-mến anh. Kia, anh đứng mãi thế, ngồi lên đây với em. Anh cho phép em cầm tay anh thế này. Nếu một người gái nhẩy mà có tình yêu, thì em chỉ yêu anh. Em không nói dối, xin thề rằng không nói dối !

N. S. — Nhưng ngộ tôi đối với cô lại lạnh nhạt thì sao ?

V. N. — Ai bảo thế, ai bảo rằng hai con mắt say-dắm trước người kiều-mẫu khóa thân hôm nào ấy, lại là hai con mắt hiền-lành của một thằng trai tân ? Ha... ha... Anh đừng giả-ngộ nữa ! Người-ta vẫn bảo những nghệ-sĩ là những người phóng-dãng nhất, nhiều tình nhất ! Anh không làm Thích-ca được đâu ! Em đổ anh giả-ngộ mãi, em đổ anh đấy, khi em ghì lấy anh thế này, và hôn anh thế này...

N. S. — Dung !

V. N. — Anh gọi em ? Ồ, có thể chứ, chả lẽ lại cứ gọi là cô mãi ! Bây giờ thì người-ta bỏ cái tiếng « không thêm » đi rồi !

N. S. — Dung ! Không phải tôi không biết cô đẹp, và cũng không phải tôi không thích cô. Thôi, nể lại tắt mắt rồi.

V. N. — Kia, anh trông cái tàn lửa, lụi dần, gãy xuống, thôi thế là trong kia lại tối rồi. Ô, em vừa nhớ một cảnh trong phim em đi xem đã lâu lắm. Em

quên mất cả tên phim lẫn tên người, chỉ nhớ khi viên hạm-trưởng sắp chết trong một chiếc tàu, thì một viên thiếu-úy hay gì đó định nói rõ sự thực cho ông ta biết rằng mình không có tình ý gì với vợ ông ta như ông ta đã nghi oan. Nhưng viên hạm-trưởng lắc đầu, bảo : « Ta sắp chết, anh đừng nói một lời nào có thể làm phiền lòng ta trong phút này » Em kể chuyện đó là vì em nghĩ đến người cha già, cũng chẳng còn sống bao lâu nữa, thế mà chắc rằng đến phút thở hơi cuối cùng, người vẫn còn giận em, và vẫn không tha-thứ cho em.

N. S. — Đã hai lần tết Trung-thu...

V. N. — Anh nói gì thế ? Anh nói gì lại cứ ra ngoài câu chuyện của em, thế là cái gì !

N. S. — À, nói chuyện Trung-thu đấy. Rằm này, chắc em cũng bận, nhưng khuya cũng về chứ ? Anh đợi em phá cỗ đấy nhé. Chúng ta sẽ có rất nhiều hoa, rất nhiều quả, và rất nhiều bánh ; chúng ta sẽ thắp cả một bao nến cho cháy rục lên, rồi uống rượu đến kỳ say.

V. N. — Bữa bãi khiếp người và đùa cho thực hả, đấy em sống chỉ nhờ thế, anh có chiều nổi không ? Ăn không hết cỗ thì vứt tung ra, say quả thì gục lên nhau mà ngủ cho đến khi tỉnh dậy thấy mình vẫn ngồi ở bàn, nến tắt hoặc cháy hết từ bao giờ, không biết nữa ! Đấy, thế là một đêm vui thực đầy-đủ của hai người yêu nhau, anh ạ !

N. S. — Nhưng em phải hát, hát rõ nhiều đấy nhé ! Vì xin nhớ rằng tiện thể đêm ấy anh mời em, chỉ mời có một em, đến khánh thành pho tượng « người khắc-khò » vừa đắp xong. Kia pho tượng ở trong cùng ấy.

V. N. — Thế à ? Thế thì anh cũng phải gảy đàn-bầu cho em nghe chứ ! Không có tiếng đàn bầu những đêm vắng, có lẽ em không biết anh là ai, dù ở cùng một giã. Vậy chỉ vì tiếng đàn mé người ấy mà anh quyến-dũ nổi em, một đứa con gái chỉ đi quyến-dũ người thì cố-nhiên là anh phải nhớ đến chứ ! Kia, sao anh cứ ngồi đực ra thế kia, anh lại nghĩ gì rồi, người đâu mà hay nghĩ thế không biết. Ồ, nhưng trông anh, trông đôi mắt anh lạng-lẽ, bí-mật thế kia, yêu lạ ! Trời ơi, anh của em, anh của em ! Em thì yêu cho kỳ chết !

N. S. — Dung cười khéo lắm, nhưng đành đến hôm rằm hãy cười cho thật nhiều. Nói thật, đêm nay, anh không vui lắm đâu.

V. N. — Mặc dầu, em bắt phải vui ! Con này mà đã muốn cái gì thì phải được. Em sẽ dâng anh tất cả, tất cả, làm cho anh quên kỳ hết những ngày vừa qua, bao giờ trời sáng mới thôi. Anh đã gặp yêu-tinh đó, biết chưa ? Thôi, anh thắp nến lên, khánh-thành tượng ngay hôm nay, vì đêm rằm này,

em phải nhẩy xuất sáng, em phải làm Hăng-Nga trong Nguyệt-điện xuất sáng, để còn... lấy tiền chứ! Đó, em chỉ sống sượng thế thôi, em có cần giấu anh cái gì!

N. S. — Em lại ho rồi đấy, thôi về nghỉ không có lại ốm mất. Cứ ham thức khuya làm gì!

V. N. — Không sao, tại nói nhiều nên ho qua-loa đấy mà...

N. S. — Đấy, Dung lại ho thêm nữa, cứ nói mãi. À, có lẽ ngồi đây có hơi sưng không tốt. Thôi, chúng ta vào trong kia, ngoài này trăng cũng khuất rồi, không còn sáng mấy. Dung vào trước, để tôi đóng cửa lại.

V. N. — Anh thắp nến lên. một ngọn thôi. Anh ngồi bên cạnh em này. Anh để tay lên ngực em, chỗ này, đấy, có phải còn đập mạnh lắm không? Em mệt quá.

N. S. — Dung vào giường nằm nhé!

V. N. — Không, ngồi đây cơ. Sắp đến mùa lạnh rồi, anh nhỉ? Ồ, cả hai chúng mình tự-dưng lại cùng buồn thế này? Thôi, anh cười lên, cười lên đi! Kìa, anh nhìn gì pho tượng ấy thế, anh nhìn gì mà nhìn mãi thế? Ai thế anh, ai mà cũng đẹp đấy chứ, anh nhỉ!

N. S. — Biết được! Đó là một người đàn-bà như em!

V. N. — Thế nhìn em chứ sao lại nhìn pho tượng. Đã thế, em đem nó đặt sang chỗ khác, vào xô tối kia, cho mắt nhìn như thủng mắt ra!

N. S. — Chết! Ô hay! Ai cho cô đụng đến pho tượng này? Để im đấy!

V. N. — Làm gì mà giằng sái cả tay người ta, nếu mà tôi không yêu ông, thì phải biết! Anh nóng quá, anh làm như anh khinh em ấy! Thôi, mời ông cứ việc mà nhìn, mà hôn, mà hít nó, chả ai bảo sao nữa đâu!

N. S. — Tôi xin lỗi cô, và nếu có đau tay đưa tôi chữa dền. Cười lên nào. Thế chứ. Nhưng từ rầy đừng có động-chạm

đến những cái gì mà tôi ngăn cấm nhớ, nghe chưa ?

V. N. — Nghe rồi ! Song anh làm gì mà giữ-giàng góm thế ?

N. S. — Vì... tại tôi sợ cô làm vỡ.

V. N. — Nhưng sao anh nghĩ gì mà cứ nhìn vào pho tượng ấy ?

N. S. — Lúc nghĩ thì nhìn gì mà chả được. Tôi vừa nghĩ đến một ngày rằm tháng tám năm xưa, trong một gian nhà nhỏ, có đôi trai gái đã ngồi khít bên nhau như chúng ta bây giờ. Khi ấy, bên ngoài đang mưa gió. Người thiếu-nữ dễ-dãi hiển trọn mình trong đôi tay mê-dại của người yêu... Nhưng một người thứ ba vừa bước đến mé cửa ngoài thì dừng chân lại, rồi quay đi không hề ai nghe tiếng giầy trên nền gạch... Ở kia cô Dung cô ngủ đấy à ?

V. N. — Em mệt quá... Ở, mà anh vừa nói chuyện người đàn-ông hay người đàn-bà gì ấy nhỉ.

N. S. — Người thứ ba là một người đàn-bà, đẹp giống như pho tượng này, Dung ạ. Nàng bắt được chồng ngoại-tình với em gái mình, nên đau-khổ lắm. Người chồng đã không hối-hận, lại còn vui rập vợ là khác, và kết-cục là một chuyện ly-dị đau-đớn vô cùng, đến nỗi người vợ hóa điên, bây giờ cũng chưa khỏi. Kia, Dung lại nhắm mắt lại rồi, Dung !

V. N. — Anh cởi hộ em chiếc áo giải ra, kéo nát mất. Được, anh vắt lên ghế

ấy. Chào, nhọc quá ! Tay anh để lên cổ em, lạnh đấy. À, anh kể đến đâu rồi nhỉ ? Sao anh thờ ơ ?

N. S. — Không ! Cô chị hóa điên, và cô em sau lấy một người khác : còn trở lại anh chàng kia lúc đó trở về một mình, mới kịp hối-hận, thì đã muộn. Giờ hễ cứ đến mùa sương xuống nhiều, anh-ta lại nhớ cái đêm mà người vợ cả quyết từ-chối sự tái-hợp, và nhất-định mời chồng ra khỏi cửa. Anh chàng đi lang-thang, để cho sương thấm ướt cả hai vai áo. Từ đấy, anh không yêu ai được nữa, vì cứ bị ám-ảnh hoài bởi đôi mắt người vợ, đôi mắt của pho tượng ! Thôi, Dung lại ngu rồi, Dung buồn ngủ lắm à ?

V. N. — Ờ, sương thấm ướt cả hai vai, hờ anh ? Lạnh nhỉ ! Anh nhắc em lên một tí, anh đỡ tay em thế ..

N. S. — Dung... Dung, hãy nhích má ra ! Đôi mắt pho tượng...

V. N. — Không ! Anh cười lên, anh cười như thế, như thế ấy. Nến mờ rồi, thôi thế là tắt. Tối quá ! Anh, anh đừng rời lỏng tay em. Hình như sương xuống hơi nhiều, lạnh đấy ! Ghé mặt vào đây, anh !

Sự-vật, mất ánh sáng, không còn rõ gì nữa cả. Một tiếng gọi đê-mê « Dung... » và tiếng đáp rất nhỏ « Khỏi ơ ! »